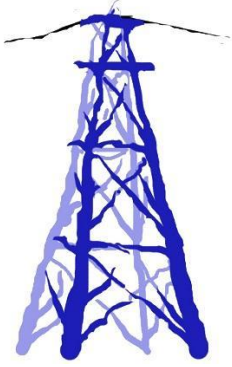

TORNIONLAAKSON
MUSEO

TORNEDALENS
MUSEUM

TOIMINTASUUNNITELMA VERKSAMHETSPLAN 2020

SISÄLLYS INNEHÅLL

Vaihtuvat näyttelyt.....	2
Tapahtumat	2
Museopedagogiikka.....	4
Kokoelmatyö.....	5
Alueellinen vastuumuseotyö.....	6
Yhteistyöhankkeet.....	8
Markkinointi ja tiedotus	9
Tillfälliga utställningar	11
Evenemang	11
Museipedagogik	13
Arbete med samlingar	14
Arbete som regionalt ansvarsmuseum.....	15
Samarbetsprojekt	17
Marknadsföring och kommunikation	18

Tornionlaakson museo

TOIMINTASUUNNITELMA 2020

Tornionlaakson maakuntamuseon nimi muuttuu 1.1.2020 lähtien muotoon Tornionlaakson museo – Tornedalens museum. Vuoden 2020 alusta aloittavat myös alueelliset vastuumuseot toimintansa. Lisäksi vuoden 2020 toiminnassa huomioidaan Tornion tulevan juhluvuoden 2021 suunnitelu ja valmistelu.

Uudistettu alueellisten vastuumuseoiden verkosto aloittaa toimintansa 1.1.2020. Tornionlaakson museo – Tornedalens museum on saanut vastuulleen museotoiminnan edistämistehtävän ja kulttuuriympäristötehtävän. Museon toimialue kattaa Tornionlaakson yhdeksän kuntaa, jotka ovat Simo, Kemi, Keminmaa, Tervola, Tornio, Ylitornio, Pello, Kolari ja Muonio. Vastuumuseotehtävät tuovat museolle uusia viranomaistehtäviä ja näiden hoitoon perustetaan arkeologin ja rakennustutkijan virat. Erityisesti vuosi 2020 tulee olemaan merkittävä uusien työntekijöiden rekrytoinnin, koulutuksen ja tehtävien hoidon aloittamisen näkökulmasta.

Vaihtuvat näyttelyt

TRANSIT – RAJAPOSTIA

6.2.–16.8.2020

Yhteistyössä Postimuseon kanssa

Oheisohjelma:

Aiheeseen liittyvä yleisöluento dosentti Ilkka Teerijoki

HILLA, MUSTIKKA JA PUOLUKKA

3.9.–15.11.2020

Yhteistyössä alueen marjayritysten kanssa

JOULUKALENTERI/LASTEN JOULU MUSEOSSA

28.11.2020 lähtien

Tapahtumat

Kauneimmat joululaulut vielä kerran 5.1.

Yhteistyössä Tornion seurakunnan kanssa

Musiikki-ilta tammi-helmikuussa

Yhteistyössä Tornion kulttuuritoimen kanssa

Kalevalan päivänä kulttuuritempaus 28.2.

Yhteistyössä Tornion Kalevalaisten kanssa

Hiihtolomaviikot 17.2.–8.3. (vk 8–10)

Lastennurkkauksessa hiihtolomahenkistä tekemistä ja esineitä

Valehtelijoidenklubi

Maalis-huhtikuu

Tornio -päivät (11.–18.5.)

Yleisöopastuksia ja ilmainen sisäänpääsy 12.5.

Opastettu polkupyöräkiertä Tornion ja Haaparannan kirkkoihin

Kansainvälinen museopäivä 18.5.

Ilmainen sisäänpääsy museoon

MUSEOPUNK/ Katariina Vuori

Opastettu retki Rakanmäkeen

toukokuu

Yhteistyössä Tornion Kotiseutuseuran kanssa

Haaparannan koululaisten kulttuuripolkuviikkoon liittyvät museokierrokset

touko-kesäkuussa

Peräpohjolan markkinat ja Kalottjazz & Blues 26.6.–27.6.

Museo osallistuu markkinoille opastetulla kaupunkikiertäksellä

Samanaikainen Kalottjazz & Blues Festival -tapahtuman yhteydessä

museolla on MUSEOBLUES konsertti

Haaparannan koululaisten kulttuuriperintövierailut Kukkolaforseenille ja Saivaaraan kivistä kylään

elokuussa

Panimomestari -elokuvan ennakkonäytös 27. tai 28.8.2020

Kulttuuripolku -viikko Tornion kouluille syys-lokakuussa

Yhteistyössä Tornion kaupunginkirjaston ja Aineen taidemuseon kanssa. Tarjotaan koululuokille museokierros liittyen ajankohtaiseen tarjontaan.

Vanhustenviikko 4.-11.10.

Vanhustenviikkoa vietetään teemalla Onni on vanheta – Lyckan kommer med åldern. Tarjotaan ohjelmaa eläkeläisten toimintaryhmille ja vanhusryhmille.

Lapsen oikeuksien viikko (16.-22.11., vko 47)

Järjestetään ohjelmaa yhteistyökumppanien kanssa.

Kauhukartano 28.10.

Kulttuurikartanon Halloween-tapahtuma koko perheelle. Museolla työpajoja.

Ruotsalaisuuden päivä – Gustav Adolfsdagen 6.11.

Vietetään ruotsalaisuuden päivää ja Kustaa II Aadolfin nimipäivää.

Maakuntamuseon jouluoutlet marraskuussa

Maakuntamuseolla on omat myyntipöydät joulumarkkinoiden aikaan.

Museon perusnäyttelyyn avataan tapahtuman yhteydessä joulunajaksi joulukattaukset.

Joulupolku -tapahtuma 12.12.

Koko perheen joulutapahtuma Kulttuurikartanon alueella monien eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Mukana mm. Tornion kaupunginkirjasto, Tornion kuvataideseura, Tornion 4H, Tornion kansalaisopisto, Haaparannan kirjasto ja eri oppilaitokset.

Museolla työpajoja.

Lucia-kulkue

13.12. Haaparannan kielikoulun kuoro

Museopedagogiikka

Museopedagogiaan kuuluvat muun muassa erilaiset opastukset aikuis- ja lapsiryhmille, tapahtumat, näyttelyiden pedagogiset osiot, työpajat ja matkalaukkunäyttelyt. Museon opetustoiminnassa pyritään vahvistamaan tornionlaaksolaista identiteettiä. Museopedagogiikassa otetaan huomioon myös kulttuuriympäristökasvatus. Työpajoja, opastuksia ja matkalaukkunäyttelyitä tarjotaan myös ruotsinkielellä. Museopedagogiikan alueeseen kuuluvat erilaiset opastukset aikuis- ja lapsiryhmille.

Museolehtori luo yhteyksiä sekä Suomen että Ruotsin museolehtoreihin ja osallistuu muun muassa Norrbottenin alueen museolehtoreiden tapaamisiin sekä mahdollisuuksien mukaan museopedagogisen yhdistyksen Pedaalin toimintaan. Museo on mukana Lapin lastenkulttuuriverkostossa.

Yhteistyöverkostoa kehitetään edelleen ja tavoitteena on luoda joukko vapaaehtoisia, jotka olisivat motivoituneita esimerkiksi antamaan työnäytöksiä tai kertomaan lapsille entisajan elämästä.

Ruotsin puolelle suuntautuvaa yhteistyötä kehitetään ottaen huomioon erilaiset ikäryhmät. Ryhdytään luomaan verkostoa esimerkiksi ikäihmisten harrastusryhmiin sekä asumisyksiköihin. Lisäksi mietitään, miten tavoitettaisiin paremmin työssäkäyvä aikuisväestö molemmin puolin rajaa. Kehitetään yhteistyötä eri järjestöjen kanssa.

Lisätään yhteistyötä Tornion kaupungin kulttuuritoimen ja Haaparannan kaupungin kulttuuritoimen kanssa.

Museopedagogia näyttelyissä

Perusnäyttelyn lastennurkkauksen vitriinin esineistöä muutetaan ja tehtäviä vaihdellaan vuoden aikana. Suunnitellaan toiminnallisia osioita myös muualle perusnäyttelyyn, esimerkiksi kesänavettaan. Lapsiperheille suunnattu Lastenkierrös-vihkonen on tehty suomeksi ja ruotsiksi ja sitä päivitetään aina tarvittaessa. Oheiskokoelman esineistöä ryhdytään hyödyntämään opastuskierroksilla ilmiöiden ja asioiden havainnollistamisessa. Perusnäyttelyn teemoja nostetaan esille toiminnallisten työpajojen tai tilaisuuksien sarjalla.

Työpajat

Jokaisen vaihtuvan näyttelyn yhteyteen tuotetaan työpaja, jonka voi tilata näyttelyopastusta täydentämään. Työpajojen painopiste on yleensä 5. luokasta ylöspäin, mutta kohderyhmä määräytyy myös näyttelyn sisällön mukaan. Uusista työpajoista kerrotaan kouluille nettisivuilla, sähköpostitse Wilman yhteyshenkilölle tai sopiville aineopettajille sekä puolivuositain koulutiedotteessa.

Tapahtumien yhteydessä ja koulujen lomien aikoihin järjestetään avoimia työpajoja.

Koululaistehtävät ja opastukset

Museon opetustoiminnassa otetaan huomioon Suomen ja Ruotsin opetussuunnitelmat. Opastukset oheistehtävineen räätälöidään kullekin ikäryhmälle sopiviksi. Alueellisena vastuumuseona haluamme opastuksilla huomioida myös opastettavien taustat ja kotipaikan: esimerkiksi kauempaa tulevien koululaisten opastuksilla poimitaan näyttelystä esille erityisesti heidän omaan historiaansa liittyviä asioita.

Haaparannan 2-, 5- ja 7-luokkalaisten vierailevat museossa toukokuussa museolehtorin opastuksella. Syksyllä museolehtori osallistuu Haaparannan 3- ja 4-luokkalaisten kulttuuriperintövierailuihin Kukkolaforssinilla ja Saivaaran kivikautisessa kylässä.

Tornion koululaisille tarjotaan syksyllä kulttuuripolkuviikko yhteistyössä Tornion kaupunginkirjaston ja Aineen taidemuseon kanssa. Kulttuuripolkuviikolla oppilaat vierailevat kaikissa kolmessa kohteessa puolen tunnin verran. Esikoululaisille esitellään perusnäyttelyä ja vanhemmille oppilaille vaihtuvaa näyttelyä.

Pyritään kehittämään uusia valmiita tehtäväkokonaisuuksia kouluryhmille, joita voidaan toteuttaa näyttelyssä myös ryhmän oman opettajan johdolla.

Matkalaukunäyttelyt

Matkalaukunäyttelyt sisältävät esineitä ja valokuvia sekä niiden taustamateriaalia ja kysymyksiä keskustelun pohjaksi. Näyttelyt ovat lainattavissa museolta maksutta.

Museo on vuonna 2018 toteuttanut Muisteluskun, jonka sisältö on vuonna 2019 käännetty ruotsiksi. Kaksikielisen muisteluskun markkinointia lisätään Ruotsin puolella. Muisteluskun sisältöä kehitetään edelleen niin, että sen esineistö vastaa entistä paremmin koko Tornionlaakson historiaa.

Pyritään tuottamaan kouluille suunnattu matkalaukunäyttely, jonka aiheena on evakkomatka lapsen silmin. Matkalaukunäyttelyiden saavutettavuutta kehitetään esimerkiksi yhteistyössä kirjastoauton kanssa.

Kokoelmatyö

Tornionlaakson museo tallentaa erityisesti raja-alueen elämästä kertovaa aineistoa. Kokoelman painopisteinä näkyvät muun muassa seuraavat teemat: tornionlaaksolaiset kansanhuonekalut, paikallisten käsityöläisten tuotanto, teollisuushistoria, rajakauppa ja joppaus, rajaseudun koti ja kulutustottumukset. Museon kokoelmat karttavat pääasiassa lahjoitusten kautta.

Museo osallistuu sekä alueellisten vastuumuseoiden kokoelmavastaavien yhteistyöverkosto KOVAMAAKUMU:n että Tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKOn toimintaan. Tornionlaakson museo osallistuu POOLI 2:n toimintaan tallennustehtävänä: Yksilö, yhteisö ja julkinen elämä – Valtioiden rajat ylittävä vuorovaikutus ja kontaktit.

Tornionlaakson museon kokoelmapoliittinen ohjelma päivitettiin maaliskuussa 2019. Ohjelmaa päivitetään 2020 aikana museotoimintaa ohjaavan uudistuneen lainsäädännön osalta.

Museon kokoelmanhallintajärjestelmän vaihdon valmistelua jatketaan. Alueellisen vastuumuseon tehtävän vaatimusten täyttämiseksi museolla tulee olla käytössään kokoelmanhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa myös alueellisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristötiedon digitaalisen tallentamisen. WebMusketin korvaavasta järjestelmästä pyydetään tarjoukset useammalta järjestelmätoimittajalta. Hankinnassa huomioidaan mahdollisuudet paikallismuseoiden digitoitujen kokoelmien siirtämisestä yhteiseen kokoelmanhallintajärjestelmään. Järjestelmän uusiminen aloitetaan loppuvuodesta 2020 ja otetaan käyttöön 2021–2022.

Finna on Suomen kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteinen hakupalvelu, jonka ylläpidosta vastaa Kansalliskirjasto. Museon perusnäyttelyssä esillä olevasta aineistosta on ensimmäinen 300 objektin erä saatu luettelointitietojen osalta haravoitua Kansalliskirjaston tietokantaan. Tietoihin liittyvien kuvatiedostojen haravoinnissa ilmeni teknisiä ongelmia, joiden ratkomista Tornion kaupungin tietohallinto jatkaa edelleen. Vuoden 2020 aikana museo tekee palvelusopimuksen Kansalliskirjaston kanssa ja siirtyy Finnaan. Tavoitteena on avata museon oma Finna-näkymä parin vuoden sisällä.

Perusnäyttelyn luettelointi ja digitointi WebMusketti- kokoelmanhallintajärjestelmään on loppusuoralla. Esineiden osalta työ jatkuu arkeologisen esineistön digitoinnin parissa. Valokuvien osalta viimeistellään luettelointityöt ja uudelleenjärjestellään kuvien digitoidut talletiedostot, joita säilytetään Tornion kaupungin palvelimella. Seuraavaksi aloitetaan perusnäyttelyn av-aineiston luettelointi. Kokoelmanhallintajärjestelmän vaihtoa varten jatketaan lisäksi jo syötettyjen luettelointitietojen tarkastus- ja yhtenäistämistyötä.

Esinekokoelman Kokkokankaan varaston järjestelytyötä jatketaan 2020 aikana ja varaston laajamittaisempaa inventointia pyritään aloittamaan. Samoin Ojanperän varaston esineistö inventoidaan. Tiedustellaan Oulun yliopistolta, löytyykö heiltä kokoelmatyöhön suuntautunutta yliopistoharjoittelijaa.

Valokuva-arkiston järjestelytyötä jatketaan tiivistämällä hyllytystä. Reino Kainulaisen negatiiviaineiston kuntokartoitus- ja inventointityön jatkuessa aloitetaan myös suojakoteloiden uusiminen, joka on tavoitteena saada valmiiksi vuoteen 2022 mennessä. Kirjastoarkiston ja painotuotekokoelman järjestelytyötä jatketaan tekemällä kaksoiskappaleiden kokoelmapoistot. Museon arkistokokoelmien kuten kartta- ja piirustusaineistojen sekä Tornion kotiseutuarkistossa olevien arkistojen järjestämis- ja luettelointityöhön pyritään saamaan museo- ja arkistoalan harjoittelijoita.

Alueellinen vastuumuseotyö

Uuden museolain (314/2019) mukaiset vastuumuseot aloittavat toimintansa vuoden 2020 alusta. Tornionlaakson museolle on myönnetty alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä ja

kulttuuriympäristötehtävä nykyisellä toimialueellaan Tornionlaaksossa. Alueellista vastuumuseotyötä koskeva kolmivuotissuunnitelma (2020–2022) on laadittu vastuumuseohakemuksen yhteydessä.

Alueellisen museotoiminnan edistämistehtävässä museo on toimialueellaan kulttuuriperinnön asiantuntija. Vastuumuseo kehittää ja edistää museotoimintaa, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta. Kulttuuriympäristötehtävässä museo toimii kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena, joka antaa asiantuntijalausuntoja, osallistuu viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saatavuutta.

Alueellisen vastuumuseon tehtävien asianmukaista hoitamista varten museolla on oltava edellytykset alueellisen museotyön lisäksi kulttuuriympäristötehtävän hoitamiseksi. Vuoden 2020 alussa alueellista museotoiminnan edistämistehtävää hoitaa aluetutkija, jonka virka museolla jo on. Rakennettua kulttuuriympäristöä koskevien viranomaistehtävien hoitamista varten perustetaan rakennustutkijan virka ja arkeologista kulttuuriperintöä koskevien viranomaistehtävien hoitamista varten arkeologin virka viimeistään vuoden 2020 alusta.

Alueellisen vastuumuseon tehtävän vaatimusten täyttämiseksi museolla tulee olla käytössään kokoelmanhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa myös alueellisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristötiedon digitaalisen tallentamisen. Järjestelmä on tavoitteena saada käyttöön vuoden 2021 alussa.

Alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä

Uuden museolain mukaisesti Tornionlaakson museo toimii 1.1.2020 lähtien toimialueellaan kulttuuriperinnön asiantuntijana. Vastuumuseona alueellinen näkökulma on mukana entistä vahvemmin museon toiminnassa.

Alueellista museotoiminnan edistämistehtävää toteutetaan museon laatiman alueellisen suunnitelman mukaisesti (*Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022*. Tornionlaakson maakuntamuseo – Tornedalens museum, 14.6.2019). Vuoden 2020 aikana käynnistetään yhteistyöverkoston kokoaminen maakunnallisten ja kunnallisten toimijoiden sekä kolmannen sektorin kanssa. Samalla kartoitetaan Tornionlaakson kuntien ja asukkaiden toiveita ja tarpeita museopalveluiden kehittämisestä alueella. Lisäksi aloitetaan neuvottelut Lapin maakuntamuseon ja Kemin historiallisen museon kanssa maakunnallisen ja alueellisen kokoelmapoliittisen suunnitelman laatimisesta.

Tornionlaakson museo neuvoo ja opastaa alueensa paikallismuseoista vastaavia tahoja sekä niitä kohteita, jotka saavat Museoviraston harkinnanvaraista avustusta. Tulevalle vuodelle Muonion kunta ja Tervolan Pitäjässeura ovat hakeneet avustusta museorakennusten kunnostamiseen sekä Kolarin kunta museon kokoelmien käytettävyyden ja saavutettavuuden edistämiseen. Alueellisen museotoiminnan osalta jaetaan hyviä käytänteitä ja kehitetään kulttuuriperintökasvatusta myös paikallismuseoiden kohdalla. Paikallismuseot on esitelty Tornionlaakson museon Internet-sivuilla. Näkyvyyttä edistetään edelleen muun muassa nostamalla museoiden tapahtumia Tornionlaakson museon Facebook-sivulle. Verkostoitumista ja museoiden yhteistyötä pidetään yllä järjestämällä ja osallistumalla alueelliseen kokoukseen yhteistyössä Kotiseutuliiton, Lapin maakuntamuseon ja paikallisten kotiseutuyhdistysten kanssa.

Alueellinen kulttuuriympäristötehtävä

Uuden museolain mukaisesti Tornionlaakson museo toimii 1.1.2020 lähtien kokonaisvaltaisesti sekä alueensa rakennetun kulttuuriympäristön, että arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena.

Kulttuuriympäristötehtävää toteutetaan museon laatiman alueellisen suunnitelman mukaisesti (*Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022*. Tornionlaakson maakuntamuseo – Tornedalens museum, 14.6.2019). Vuoden 2020 aikana käynnistetään yhteistyöverkoston kokoaminen sekä valtakunnallisten, maakunnallisten että kunnallisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Museo tiedottaa alueensa kuntia roolistaan kulttuuriympäristöviranomaisena sekä sopii käytänteistä eri toimijoiden kanssa.

Museo antaa alueiden käyttöön ja kulttuuriympäristön hoitoon liittyviä asiantuntijalausuntoja ja -kannanottoja ja osallistuu viranomaisneuvotteluihin sekä suunnittelupalaveriinhin. Museo osallistuu asiantuntijana myös kulttuuriympäristöä koskeviin muihin hankkeisiin ja kehittämissuunnitelmiin. Rakennustutkija ja arkeologi päivittävät kulttuuriympäristöön liittyviä rekistereitä, mm. muinaisjäännösrekisteriä. Rakennettua kulttuuriympäristöä koskevaa digitaalisen rekisterin käyttöönottoa valmistellaan. Arkeologi edistää maakunnallista, kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä arkeologisen viranomaistehetävän hoidon ja tutkimuksen edistämisen osalta. Kehitetään hankeyhteistyötä arkeologisen kulttuuriperinnön suojeluun, tutkimukseen ja yleisötyöhön liittyen eri toimijoiden kanssa.

Museo tekee yhteistyötä Museoviraston sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa kulttuuriympäristökysymyksissä. Museo toimii asiantuntijana ja ohjaajana valtionavustusasioissa (sekä Museoviraston että Kotiseutuliiton jakamissa avustuksissa) ja korjaushankkeissa. Museo on jäsenenä Lapin kulttuuriympäristön ja maisemanhoidon yhteistoimintaryhmässä sekä Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueiden toimijat käsittävässä Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöyhteistyöryhmässä.

Museo osallistuu Euroopan kulttuuriympäristöpäivien järjestelyihin yhdessä Lapin rakennusperinne ry:n kanssa. Vuoden 2020 teemana on ”Kasvun paikat”. Järjestetään kulttuuriperintöretki tai -tapahtuma Lapin rakennusperinne ry:n tai Tornion Kotiseutuseuran kanssa. Museo järjestää kulttuuriympäristöön liittyviä yleisöluentoja muun muassa yhteistyössä Tornion kansalaisopiston kanssa. Museopedagogiikassa otetaan huomioon kulttuuriympäristökasvatus.

Yhteistyöhankkeet

Karungin historia. Tornion kaupunki teettää Karungin kunnan historian kirjoitustyön. Kirjoittajaksi on valittu Ilkka Teerijoki ja työ valmistuu Tornion 400-vuotisjuhlaan mennessä. Museo avustaa kirjoittajaa sekä arkistotyövaiheessa että valokuvien keruussa sekä digitoinnissa.

Tornio 400 vuotta. Tulevaa juhluvuotta varten on perustettu työryhmä, joka suunnittelee juhluvuoden kokonaisuuden. Museo on mukana työryhmässä ja keskittyy pääasiassa juhluvuoden näyttelyiden suunnitteluun.

Struven ketju. Lapin AMK:lla on uusi hankehakemus, jonka tavoitteisiin kuuluu ketjun tunnettavuuden lisääminen ja matkailumarkkinointi. Hankepäätös saadaan helmikuussa. Museo on mukana Struven ketjuun liittyvissä hankkeissa ja pyrkii toiminnallaan aktiivisesti pitämään

maailmanperintöketjua esillä. Museo on mukana myös ruotsalaisten Struven ketjun Ruotsin Tornionlaaksossa olevien maailmanperintöpisteiden kehittämisestä vastaavassa työryhmässä.

Elävä perintö. Tornionlaakson museo työskentelee yhteistyössä ProSiika yhdistyksen kanssa. Tavoitteena on edistää Tornionjoen perinteisen koskikalastuskulttuurin hyväksymistä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Hakemusta laaditaan toimintavuoden aikana.

Näyttely-yhteistyö. Tornionlaakson museo osallistuu kahteen pohjoissuomalaista arkeologista aineistoa ja tutkimusta esittelevän näyttelyn käsikirjoitukseen ja toteutukseen: *Huolella haudatut – arkeologisia tutkimuksia Pohjois-Suomesta* (25.1.–24.5.2020) ja *Muuttuvat hautaustavat* (12.5.–30.8.2020). Näyttelyt tuotetaan yhteistyössä Museo- ja tiedekeskus Luupin, Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen ja Kemin historiallisen museon kanssa. Näyttelyt pidetään Pohjois-Pohjanmaan museon tiloissa.

Osallistutaan Museoviraston ja Jyväskylän yliopiston ja Helsingin yliopiston järjestämään seminaariin *Kenen kirkko? Uskonnollisen kulttuuriperinnön muuttuvat merkitykset* (5.–6.3.2020) yhteistyöesitelmällä Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen kanssa kirkkohautauksiin liittyen.

Osallistutaan yhteistyökonferenssiin *Souvenirs in Motion: Cultural and Historical Perspectives on the Souvenir as a Research Object* (Rovaniemellä 15.–17.4.2020) tuoden esille museokokoelmien näkökulma matkamuistoihin.

Osallistutaan *Post-Medieval Archaeology Congressiin* (Plymouth 17.–19.4.2020) yhteistyöesitelmällä Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen kanssa Keminmaan kirkkoherra Rungiuksen kansainväliseen merkitykseen liittyen.

Pohjanmaan porvariverkosto - tutkimus- ja julkaisuhanke (K. H. Renlundin museo, Raahen museo, Pietarsaaren museo ja Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo) valmistelee neljättä julkaisua *Pohjanmaan porvariston vuosisadat 1700–1800: aineellisen kulttuurin verkostot*. Osallistutaan kirjahankkeeseen yhteistyöartikkelilla *Arkeologinen näkökulma Kokkolan kaupungin 1700-luvun kauppaverkoston*.

Museon perusnäyttelyyn on tavoitteena saada meänkielinen **audio-opastus**. Näyttelytekstit on lyhennetty suomenkieliseen muotoon. Jatkossa hanke edellyttää näyttelytekstien meänkielistä käännöstä, niiden lukemista ja audiolaitteiston hankkimista. Hanke yritetään rahoittaa yhteistyössä ruotsalaisten kanssa.

Markkinointi ja tiedotus

Museon markkinoinnin ja tiedotuksen kohderyhmiä ovat paikalliset yksittäiskävijät, koulut, lapsiperheet, matkailijat sekä yhdistykset ja yritykset. Museo tekee yhteistyötä kaupungin matkailumarkkinoinnin kanssa. Lisäksi pyritään tiivistämään yhteistyötä alueen oppaiden kanssa, jotta museon yleisöpohjaa saataisiin laajennettua.

Kehitetään markkinointia vuosikellon avulla. Vuosikello helpottaa markkinoinnin tehtävien aikatauluttamista ja selkiyttää markkinoinnin työnjakoa. Suunnitelmaan merkitään museon vuotuiset tapahtumat, säännöllisten tiedotteiden (koululaistiedote, muistelusalaku) julkaisuajankohdat, näyttelyiden vaihtuminen sekä muu oheisohjelma.

Museon nimenmuutoksesta Tornionlaakson museoksi tiedotetaan tammikuussa.

Museon nettisivuja uudistetaan vastaamaan alueellista vastuumuseoroolia. Museo selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön oman verkko-osoitteen tornionlaaksonmuseo.fi ja oman erillissivuston, jolla kuitenkin säilyisi yhteys tornio.fi -pääsivustoon. Museon verkkosivuilta saatavia materiaaleja kehitetään ja lisätään mahdollisuuksien mukaan.

Vaihtuvista näyttelyistä ja tapahtumista tiedotetaan tapahtumakalentereissa (tornioharparanda.com, Kaleva, Lapin menoinfo, museot.fi), Yle Kemin menovinkeissä sekä museon omilla internetsivuilla (www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo), Meri-Lapin yhteisillä verkkosivuilla (www.merilapinmuseot.fi) sekä Museoliiton museot.fi -sivustolla. [Museot.fi](http://museot.fi) -sivustolta tiedot päivittyvät suoraan Museokortin käyttäjille. Sosiaalisista medioista käytetään Facebookia ja Instagramia. Näyttelyistä tiedotetaan museon postituslistan välityksellä.

Näyttelyistä ja kaikista tapahtumista tehdään julisteet, jotka jaetaan aina vähintään Haaparannan ja Tornion kaupungintaloille ja kirjastoille sekä tietyille yhteistyökumppaneille. Näyttelyistä ja museon omista tapahtumista lähetetään lehdistötiedotteet. Laajennetaan markkinointia niin, että etenkin näyttelyjulisteet ja tapahtumajulisteet lähtevät koko aluemuseon toiminta-alueelle eli myös lähikuntien kouluille, kunnantaloille, kirjastoille ja neuvoloille.

Kaupungin maksutonta näyttötilaa LCD-tauluilla varataan aina uuden näyttelyn alkuun. Museo on mukana alueellisessa matkailumainonnassa. Yhteistyötä alueen matkailuoppaiden ja yhdistysten kanssa pyritään tiivistämään. Yrityksiä ryhdytään lähestymään markkinointikirjeellä.

Museon yleisesitettä jaetaan paikallisesti ja alueellisesti majoitusliikkeisiin ja turistikohteisiin. Esite on tehty neljällä kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Tiedotteet tehdään pääsääntöisesti sekä suomeksi että ruotsiksi. Vuosittainen näyttelykalenteri tehdään myös englanniksi museon verkkosivustoja varten. Tehostetaan verkko- ja kiertonäyttelyiden sekä muistelusalkun mainontaa koko alueella.

Kouluille lähetetään koulutiedote museon toiminnasta, näyttelyistä ja niihin liittyvistä työpajoista vähintään kahdesti vuodessa syys- ja kevätlukukauden alussa. Koulutiedotteessa kerrotaan kuinka museon näyttelyitä voi hyödyntää eri oppiaineissa. Tiedote lähetetään kouluihin tulosteina Kompassin kautta ja lisäksi sähköisenä Wilman kautta. Mahdollisuuksien mukaan tiedote jaetaan suoraan opettajien postilokeroihin.

Tiivistetään markkinointia neuvoloihin vuonna 2020. Neuvoloille ryhdytään tekemään omaa esitettä tai tiedotetta palveluista, joita voimme tarjota heidän asiakkailleen. Julistejakelu laajennetaan myös neuvoloihin.

Museo on toteuttanut Ammattiopisto Lappian kanssa yhteistyössä prototyypin pelistä, joka käsittelee Struven ketjua. Museon tavoitteena on tuotteistaa peli myytäväksi tuotteeksi. Pyritään myös tuotteistamaan Hyökkäys-teos myyntituotteiksi. Perusnäyttelyn opastuksia kehitetään edelleen toimiviksi myyntituotteiksi, joita voidaan markkinoida muun muassa yrityksille.

Kulttuurikartanon (Tornionlaakson museo, Tornion kaupunginkirjasto, Aineen taidemuseo) yhteistapahtumista tiedotetaan kouluille julistein ja internetissä. Tiedotuksen työnjaosta sovitaan tapahtumakohtaisesti Tornion kaupunginkirjaston ja Aineen taidemuseon kanssa.

Tornedalens museum

VERKSAMHETSPLAN 2020

Från och med 1/1 2020 ändras namnet på museet till Tornionlaakson museo – Tornedalens museum. De regionala ansvarsmuseerna inleder sin verksamhet från och med 2020. Planering och förberedning av Torneås kommande jubileumsår 2021 kommer också att ingå i verksamheten under 2020.

Det nya nätverket av regionala ansvarsmuseer börjar sin verksamhet 1/1 2020. Tornionlaakson museo – Tornedalens museum har tilldelats ansvaret för främjande av museiverksamhet och kulturmiljöer. Ansvarsmuseets verksamhetsområde täcker nio kommuner i Tornedalen: Tervola, Torneå, Ylitornio, Pello, Kolari och Muonio. Att arbeta som ansvarsmuseum medför nya myndighetsuppgifter och för detta ändamål inrättas två nya tjänster, en arkeologtjänst och en byggforskartjänst. Året 2020 kommer att vara speciellt framförallt när det gäller rekryteringar av personal, utbildning och nya uppgifter.

Tillfälliga utställningar

TRANSIT – GRÄNSPOST

6/2–16/8 2020

I samarbete med postmuseet

Tilläggsprogram:

Offentlig föreläsning i ämnet, docent Ilkka Teerijoki

HJORTRON, BLÅBÄR OCH LINGON

3/9 – 15/11 2020

I samarbete med områdets bärbolag

JULKALENDER/BARNENS JUL I MUSEET

Fr.o.m. 28/11 2020

Evenemang

De vackraste julsångerna än gång till 5/1

I samarbete med Torneå församling

Musikkväll i januari-februari

I samarbete med kulturförvaltningen i Torneå

Kalevala-dagens kulturevent 28/2

I samarbete med Kalevalaföreningen i Torneå

Sportlovsveckor 17/2 – 8/3 (v. 8–10)

Aktiviteter och föremål med sportlovskaraktär i barnhörnan

Ljugarbänken

Mars-april

Torneå-dagar (11–18/5)

Guidningar för allmänheten och fritt inträde 12/5

Guidad cykeltur till kyrkor i Torneå och Haparanda

Internationell museidag 18/5

Fritt inträde till museet

MUSEIPUNK/ Katariina Vuori

Guidad tur till Rakanmäki

maj

I samarbete med hembygdsföreningen i Torneå

Museibesök i samband med Haparanda-elevers kulturstigvecka

maj-juni

Peräpohjola-marknad och Kalottjazz & Blues 26/6 – 27/6

Museet deltar i marknaden i form av en guidad stadsrunda. Samtidigt med

Kalottjazz & Blues Festival arrangeras MUSEOBLUES- konsert vid museet.

Haparanda-elevers kulturarvsbesök vid Kukkolaforsen och i Saivaara stenåldersby

i augusti

Panimomestari (bryggerimästare), förhandsfilmpremiär 27 eller 28 augusti 2020

Kulturstig-veckan för skolelever i Torneå i september-oktober

I samarbete med Torneå stadsbibliotek och Aines konstmuseum. Skolklasser erbjuds ett museibesök med aktuellt utbud.

De äldres vecka 4-11/10.

De äldres vecka firas med temat Onni on vanheta – Lyckan kommer med åldern. Pensionärernas aktivitetsgrupper och åldringsgrupper erbjuds aktiviteter.

Barnrättsveckan (16-22/11, v. 47)

Program arrangeras tillsammans med samarbetspartners.

Skräckgården 28/10

Kulturgårdens Halloween-event för hela familjen. Museet har workshop.

Svenska dagen – Gustav Adolfs dagen 6/11

Svenska dagen och Gustav II Adolfs namnsdag firas.

Museets juloutlet i november

Museet har egna försäljningsstånd under julmarknaden.

I samband med eventet inleds juldukningarna som står framme under juletiden.

Julstigen 12/12

Hela familjens julevent på Kulturgården tillsammans med flera samarbetspartners. I arrangemanget deltar bl.a. Torneå stadsbibliotek, Torneå bildkonstklubb, Torneå 4H, Medborgarinstitutet i Torneå, Haparanda bibliotek och olika skolor.

Museet har workshoppar.

Lucia-tåg

13/12 Språkskolans kör

Museipedagogik

Museipedagogiken består bland annat av olika typer av guidningar för vuxen- och barngrupper, evenemang, utställningarnas pedagogiska delar, workshoppar och resväskutställningar. Museets undervisningsverksamhet strävar efter att förstärka den tornedalska identiteten. Museipedagogiken innefattar även kulturmiljöuppfostran. Workshoppar, guidningar och resväskutställningar erbjuds även på svenska.

Museipedagogen etablerar kontakter med andra museipedagoger i Sverige och Finland och deltar bland annat vid möten mellan museipedagoger i Norrbotten och inom möjligheternas ram även i museipedagogiska föreningen Pedals verksamhet. Museet ingår i Lapplands barnkulturnätverk.

Samarbetsnätverket utvecklas vidare med målet att skapa ett nätverk av frivilliga som är motiverade att ge arbetsuppvisningar eller berätta för barn om livet förr.

Samarbetet med svenska sidan utvecklas med beaktande av olika åldersgruppers behov. Nätverksbygge mot till exempel de äldres fritidsgrupper och boenden påbörjas. Dessutom försöker man utveckla sätt att nå människor i arbetslivet på båda sidor om gränsen på ett bättre sätt. Samarbete mellan olika organisationer utvecklas.

Samarbete med kulturförvaltningarna i Torneå och Haparanda städer utökas.

Museipedagogik vid utställningar

Föremål i vitrinen i basutställningens barnhörna byts ut och uppgifterna varierar under året. Interaktiva delar planeras även till andra delar av basutställningen, till exempel i sommarladugården. Barnrundan- broschyren för barnfamiljer har skrivits på både finska och svenska och den uppdateras alltid vid behov. Tilläggsamlingen ska nyttjas framöver vid guide genomgångar för att konkretisera företeelser och händelser. Teman för basutställningen lyfts fram genom aktiva workshoppar eller evenemangsserier.

Workshoppar

Till alla tillfälliga utställningar skapas en workshop som kan beställas som komplettering till utställningsguidning. Huvudmålgruppen för workshopparna är oftast femteklassister och uppåt men

målgruppen bestäms också utifrån utställningens innehåll. Information om nya workshoppar skickas via skolornas webbplatser, via email till kommunikationsverket Wilmas och Infomentors kontaktpersoner eller till en berörd ämneslärare samt halvårsvis i informationsbladet till skolorna.

I samband med evenemang och under skolornas lov anordnas öppna workshoppar.

Elevuppgifter och guidningar

Museets undervisningsverksamhet tar hänsyn till både svenska och finska läroplaner. Guidningar och uppgifter anpassas för respektive åldersgrupp. Som regionalt ansvarsmuseum vill vi också vid guidningarna ta hänsyn till besökarnas bakgrund och hemvist: för elever som kommer lite längre bort ifrån plockar vi till exempel fram sådant utställningsinnehåll som berör just deras egen historia.

Årskurserna 2, 5 och 7 besöker från Haparanda besöker museet i maj under ledning av museipedagogen. Museipedagogen deltar i kulturtraditionsbesöken vi Kukkolaforsen och i Saivaara stenåldersby på hösten tillsammans med 3- och 4-klassister.

Elever från Torneå erbjuds en kulturstigvecka på hösten i samarbete med Torneå stadsbibliotek och Aines Konstmuseum. Under kulturstigveckan besöker eleverna alla tre platser under en halvtimmes tid. Förskoleklasserna får en presentation av basutställningen medan de äldre eleverna får bekanta sig med tillfälliga utställningar.

Vi försöker att utveckla nya färdiga uppsättningar av uppgifter till skolgrupper som kan användas vid utställningarna även i ledning av den egna läraren.

Resväskutställningar

Resväskutställningarna innehåller föremål och foton med bakgrundsmaterial och frågor som diskussionsunderlag. Utställningarna kan lånas från museet utan kostnad.

År 2018 har museet arbetat med en minnesportfölj vars innehåll har översatts till svenska 2019. Marknadsföring av den tvåspråkiga minnesportföljen utökas på svensk sida. Minnesportföljens innehåll utvecklas vidare för att ännu bättre motsvara Tornedalens historia.

Flyktingsresa med barns ögon, en resväskutställning för skolor, är under planeringen. Tillgängligheten av resväskutställningar utvecklas till exempel i samarbete med bokbussar.

Arbete med samlingar

Tornedalens museum bevarar framförallt material som berättar om gränsområdets historia. Samlingen betonar bland annat följande temaområden: Allmogemöbler från Tornedalen, lokala hantverkarnas produktion, industrihistoria, gränshandel och smuggling, gränstraktens hem och konsumtionsvanor. Museets samlingar växer i första hand genom donationer.

Museet deltar i samarbetsgruppen för regionmuseernas samlingsansvariga KOVA MAAKUMU och TAKO, samarbetsnätverk för dokumentation och samlingar. Tornedalens museum är med i POOL 2 där dokumentationsuppdraget är: individ, samhälle och offentligt liv – Statsgränsöverskridande samverkan och kontakter.

Tornedalens museums policy för samlingar uppdaterades i mars 2019. Programmet kommer att uppdateras under 2020 för de delar som styrs av den nya lagen för museiverksamheten.

Förberedelse för byte av museets samlingsförvaltningssystem fortsätter. För att uppfylla kraven som uppgiften som regionalt ansvarsmuseum ställer måste museet ha tillgång till ett samlingsförvaltningssystem som även möjliggör digital dokumentation av regionalt kulturarv och kulturmiljökunskap. Anbud på ersättande system för WebMusketti kommer att begäras från flera systemleverantörer. Vid upphandlingen beaktas lokala museers möjligheter till att överföra sina digitala samlingar till ett gemensamt samlingsförvaltningssystem. Systembyte påbörjas i slutet av 2020 och tas i bruk 2021–2022.

Finna är en gemensam sökportal för Finlands bibliotek, arkiv och museer och underhålls av Nationalbiblioteket. Av museets basutställningsmaterial har de första 300 objektens katalogiseringsuppgifter sparats in i Nationalbibliotekets databas. En del tekniska problem uppstod när bildfiler skulle läsas in, och Torneå stad fortsätter att lösa problemen med detta. Under 2020 sluter museet ett tjänsteavtal med Nationalbiblioteket och går över till Finna. Målsättningen är att museet öppnar sina egna Finna-sidor inom ett par år.

Katalogisering och digitalisering av basutställningen till WebMusketti-samlingsförvaltningssystemet är på sluttampen. När det gäller föremål fortsätter arbetet med digitalisering av arkeologiska föremål. För fotografiernas del slutförs katalogiseringen och de digitaliserade besparingsuppgifter som förvaras på Torneå stads server omorganiserar. Efter detta påbörjas katalogisering av basutställningens audiovisuella material. Byte av samlingsförvaltningssystem fortsätter med granskning och samordning av redan inmatade katalogiseringsuppgifter.

Arbetet med föremålssamlingen i förrådet i Kokkokangas fortsätter under 2020 och en mer omfattande inventering planeras. Även föremålen i Ojanperä-förrådet inventeras. Uleåborgs universitet kontaktas för en eventuell universitetspraktikant med inriktning på samlingsarbete.

För fotoarkivets del fortsätter också arbetet med att få mer plats på hyllorna. I samband med kartläggning och inventering av negativmaterial efter Reino Kainulainen förnyas skyddsfodralen och målet är att bli klar fram till 2022. Arbetet med att städa biblioteksarkivet och trycksakssamlingen fortgår genom borttagning av samlingsdubletter. Museet försöker få praktikanter med inriktning på musei- och arkivarbete för katalogisering och omorganisering av museets arkivsamlingar så som kart- och ritningsmaterial samt Torneå hembygdsMuseets arkiv.

Arbete som regionalt ansvarsmuseum

Ansvarsmuseer enligt den nya museilagen (314/2019) inleder sitt arbete i början av 2020. Tornedalens museums uppdrag går ut på att främja regional museiverksamhet och kulturmiljöer i sitt nuvarande verksamhetsområde Tornedalen. En treårig plan för regional ansvarsmuseiarbete (2020–2022) har tagits fram i samband med ansökandet om ansvarsmuseumsuppdraget.

I främjandet av regional museiverksamhet ska museet fungera som expert inom kulturarv i sitt verksamhetsområde. Ansvarsmuseet ska utveckla och främja museiverksamhet och samarbete inom branschen samt dokumentation av kulturarv och digital tillgänglighet. Uppdraget kring kulturmiljöer, framförallt bebyggd miljö och arkeologiskt kulturarv innebär att fungera som sakkunnig myndighet som ger uttalanden, deltar i myndighetsförhandlingar och erbjuder

rådgivning, samt utvecklar och främjar skyddande av kulturmiljöer, samarbete inom branschen och bidrar till ökad digital dokumentation och tillgänglighet av kunskap om kulturmiljöer.

För att kunna arbeta som regionalt ansvarsmuseum ska museet ha förutsättningar för att förutom regionalt museiarbete även kunna sköta sitt kulturmiljöuppdrag. I början av 2020 är det regionforskaren, som redan ingår i museets personal, som sköter om museiverksamhetens utvecklingsuppdrag. För myndighetsuppgifter inom bebyggd kulturmiljö ska en byggforskartjänst samt en arkeologstjänst för arkeologiskt kulturarv inrättas senast i början av 2020.

För att motsvara kraven för ett regionalt ansvarsmuseum ska museet ha tillgång till samlingsförvaltningssystem som även möjliggör digital dokumentation av regionalt kulturarv och kulturmiljökunskap. Målet är att ta systemet i bruk i början av 2021.

Att främja regional museiverksamhet

Från och med 1/1 2020 arbetar Tornedalens museum enligt den nya museilagen som sakkunnig inom kulturarv inom sitt eget verksamhetsområde. Som ansvarsmuseum är den regionala aspekten ännu viktigare för museets verksamhet.

Uppdraget att främja lokal museiverksamhet genomförs enligt den regionala plan som museet tagit fram (*Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022*. Tornionlaakson maakuntamuseo – Tornedalens museum, 14/6 2019). Under 2020 påbörjas arbetet med samarbetsnätverket genom att samla ihop regionala och kommunala aktörer samt representanter för den tredje sektorn. Samtidigt kartläggs Tornedalskommuners och invånarnas önskemål och behov kring utveckling av museitjänster. Dessutom påbörjas förhandlingarna med Lapplands landskapsmuseum och Kemi historiska museum för att ta fram en regional plan för samlingsverksamhet.

Tornedalens museum ger råd och instruerar regionens lokala museer genom deras ansvariga och sådana objekt som får stöd från Museiverket. För kommande år är det Muonio kommun och Tervolas sockensällskap som har ansökt om stöd för upprustning av museibyggnader samt Kolari kommun som ansökt om stöd för att främja användbarheten och tillgängligheten av museets samlingar. När det gäller regional museiverksamhet delas goda praktiska exempel samtidigt som man utvecklar kulturarvsuppföstran även när det gäller lokala museer. De lokala museerna finns presenterade på Tornedalens museums webbplats. Synlighet främjas också bland annat genom publicering av inlägg om museernas evenemang på Facebook. Nätverksbyggande och samarbete mellan museer upprätthålls genom att arrangera och delta i regionalt möte i samarbete med Hembygdsförbundet, Lapplands landskapsmuseum och lokala hembygdsföreningar.

Regionalt kulturmiljöuppdrag

Från och med 1/1 2020 har Tornedalens museum enligt den nya museilagen ett övergripande ansvar som sakkunnig myndighet för regionens bebyggda kulturmiljö och arkeologiska kulturarv.

Kulturmiljöuppdraget utförs enligt den regionala planen (*Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022*. Tornionlaakson maakuntamuseo – Tornedalens museum, 14/6 2019) som museet tagit fram. Under 2020 börjar ett bygge av samarbetsnätverk tillsammans med nationella, regionala och kommunala myndigheter och aktörer. Museet informerar områdets kommuner om sin roll som myndighet för kulturmiljöer och kommer överens om rutiner med olika aktörer.

Museet skriver expertyttranden och ställningstaganden om markanvändning och skötsel av kulturmiljöer samt deltar i myndighetsförhandlingar och planeringsmöten. I sin roll som sakkunnig deltar museet även i övriga projekt och utvecklingsplaner som handlar om kulturmiljöer. Byggforskaren och arkeologen uppdaterar register, bl.a. fornminnesregister, i anslutning till kulturmiljöer. Förberedande arbeten inför användandet av ett digitalt register för bebyggd kulturmiljö pågår. Arkeologen främjar regional, nationell och internationell synlighet när det gäller myndighetsutövande och forskning. Projektsamarbete för skydd av arkeologiskt kulturarv, forskning och samarbete med olika aktörer utvecklas.

Museet samarbetar med Museiverket och Lapplands näringslivs-, trafik- och miljöcentral i frågor som handlar om kulturmiljö. Museet deltar som sakkunnig och ledare i statsbidragsfrågor (både Museiverkets och Hembygdsförbundets bidrag) och i renoveringsprojekt. Museet är ledamot i samverkansgrupp för Lapplands kulturmiljö och landskapsskötsel samt i Nordfinska kulturmiljösamarbetsgruppen som består av Lapplands, Norra Österbottens och Kajanalands regionala aktörer.

Museet deltar i arrangerandet av Europeiska kulturmiljödagar tillsammans med Lapin rakennusperinne ry (Lapplands byggtradition). Temat för år 2020 är "Kasvun paikat" (platser att växa på). En kulturarvsresa eller ett evenemang arrangeras tillsammans med Lapin rakennusperinne ry eller Tornion Kotiseutuseura (Hembygdsällskapet i Torneå). Museet arrangerar offentliga föredrag om kulturmiljö bland annat i samarbete med Medborgarinstitutet i Torneå. Kulturmiljöfostran beaktas i museipedagogikverksamheten.

Samarbetsprojekt

Karungis historia. Karungi kommuns historia skrivs i uppdrag av Torneå stad. Ilkka Teerijoki har valts till skribent och arbetet blir klart fram till Torneås 400-års jubileum. Museet bistår skribenten både i arkivstudiet och i sökandet av fotografier och digitalisering.

Torneå 400 år. Inför kommande jubileumsåret har en arbetsgrupp bildats för att samordna jubileumsårets utbud. Museet är med i arbetsgruppen och koncentrerar sig i första hand i planeringen av jubileumsårets utställningar.

Struves meridianbåge. Lapplands yrkeshögskola har lämnat en ny projektansökan med målsättningen att öka kännedomen om meridianbågen och marknadsföringen mot turister. Projektbeslut väntas i februari. Museet är med i projekt som handlar om Struves meridianbåge och försöker att i sin verksamhet aktivt lyfta fram världsarvet. Museet är även med i en svensk arbetsgrupp som ansvarar för utvecklingen av världsarvets punkter i Struves meridianbåge i svenska Tornedalen.

Levande tradition. Tornedalens museum samarbetar med ProSiika -föreningen. Målsättningen är att den traditionella fors-fiskekulturen vid Torne älv tas med Unescos lista över immateriella kulturarv. Ansökan bearbetas under tre verksamhetsår.

Utställningssamarbete. Tornedalens museum deltar i manuskrivandet och genomförandet av två utställningar som presenterar arkeologiskt material och forskning: *Huolella haudatut – arkeologisia tutkimuksia Pohjois-Suomesta* (25/1–24/5 2020) (Omsorgsfullt begravda- arkeologiska forskningar i norra Finland och *Muuttuvat hautaustavat* (12/5–30/8 2020) (Begravningsätt i förändring).

Utställningarna genomförs i samarbete med Museum- och vetenskapscenter Luuppi, arkeologiska fakulteten i Uleåborgs universitet och Kemi historiska museum. Utställningarna kommer att sättas upp i Norra Österbottens museum.

Deltagande i seminariet *Vems kyrka? Nya betydelser av ett religiöst kulturarv* (5 – 6/3 2020) arrangerat av Museiverket, Jyväskylä universitet och Helsingfors universitet, samarbetsföredrag med arkeologin i Uleåborgs universitet angående kyrkobegravningar.

Deltagande i samarbetskonferensen *Souvenirs in Motion: Cultural and Historical Perspectives on the Souvenir as a Research Object* (i Rovaniemi 15 – 17/4 2020) med museisamlingarnas aspekt på souvenirer.

Deltagande i *Post-Medieval Archaeology Congres* (Plymouth 17 – 19/4 2020) med ett samarbetsföredrag tillsammans med Uleåborg universitets arkeologiska fakultet angående Rungius, kyrkoherden i Keminmaa och hans internationella betydelse.

Pohjanmaan porvariverkosto – Österbottens borgarnätverk – forsknings- och publikationsprojekt (K. H. Renlunds museum, Brahestads museum, Jakobstads museum och Södra Österbottens landskapsmuseum) förbereder sin fjärde publikation *Pohjanmaan porvariston vuosisadat 1700–1800: aineellisen kulttuurin verkostot (De österbottniska borgarnas århundraden 1700-1800: den materiella kulturens nätverk)*. Deltagande i ett bokprojekt i form av en samarbetsartikel *Arkeologinen näkökulma Kokkolan kaupungin 1700-luvun kaupparekoon. (arkeologisk synvinkel till Karlebyns handelsnätverk på 1700-talet)*

En **ljud-guidning** av basutställningen på meänkieli är på gång. Utställningstexterna är förkortade i finsk format. Projektet fortsätter genom översättning av utställningstexterna till meänkieli, inspelning av texterna på meänkieli och upphandling av ljudutrustning. Målsättningen är en gemensam finansiering med svenskarna.

Marknadsföring och kommunikation

Målgrupperna för museets marknadsföring och information är enskilda lokala besökare, skolor, barnfamiljer, turister samt föreningar och företag. Museet samarbetar med stadens turistmarknadsföring. Dessutom arbetar man för att intensifiera samarbete med regionens guider för att utvidga besökarunderlaget.

Marknadsföringen utvecklas med hjälp av en årsklocka. Årsklockan underlättar att tidsbestämma marknadsföringsinsatser och tydliggör arbetsfördelningen i marknadsföringen. Planen ska innehålla museets årligen återkommande händelser, kontinuerligt utkommande broschyrer (elevbroschyr, minnesportfölj) publikationstider, byte av utställningar samt övrigt program.

Museets namnbyte till Tornionlaakson museo (på finska) offentliggörs i januari.

Museets webbplats uppdateras till att motsvara dess roll som ansvarsmuseum. Museet utreder möjligheten till en egen webbadress tornionlaaksonmuseum.fi och en egen separat webbplats dock med en länk till huvudwebbplatsen tornio.fi. Material som finns tillgängligt på webbplatsen utvecklas och utökas i möjligaste mån.

Information om tillfälliga utställningar och evenemang publiceras i evenemangskalendrar (torniohaparanda.com, Kaleva, Lapin menoinfo, museot.fi), Yle Kemis besökstips samt på egna webbsidor (www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo), Meri-Lappis gemensamma webbplats (www.merilapinmuseot.fi) samt på Museiförbundets webbplats museot.fi. Information på sidan museot.fi går direkt till Museikortets användare. Av sociala medier används Facebook och Instagram. Museets sändlista används för att informera om utställningar.

Av alla utställningar och evenemang görs affischer som alltid delas åtminstone till stadshuset i Torneå och stadshuset i Haparanda samt till bibliotek och vissa samarbetspartners. Pressmeddelanden går ut från alla utställningar och egna tillställningar. Marknadsföringen utvidgas så att framförallt utställningsaffischer och evenemangsaffischer skickas till regionmuseets hela verksamhetsområde dvs. även till närkommuners skolor, kommunhus, bibliotek, barnavårdscentraler och distriktssköterskemottagningar.

Utrymme på stadens LCD-tavlor bokas alltid kostnadsfritt inför nya utställningar. Museet är med i den regionala turistmarknadsföringen. Samarbete med områdets turistguider och föreningar ska effektiviseras. Kontakt med företag stimuleras med marknadsföringsbrev.

Museets broschyr med övergripande information delas ut lokalt och regionalt till övernattningsställen och turisternas besöksmål. Broschyren är skriven på fyra språk: finska, svenska, engelska och ryska. Huvudsakligen skrivs broschyrerna på både finska och svenska. Den årliga utställningskalendern görs även på engelska och publiceras på museets webbsidor. Marknadsföringen av nät- och tillfälliga utställningar effektiviseras i hela området.

Ett nyhetsbrev om museets verksamhet, utställningar och workshoppar i anslutning till dessa skickas ut till skolorna minst två gånger per år, i början av höst- och vårterminen. I brevet berättar man också hur utställningarna kan nyttjas i skolundervisningen. Informationsbrevet skickas till skolorna som printad version genom Kompassen och även digitalt genom kommunikationsverktyget Wilma/Infomentor. I möjligaste mån skickas brevet direkt in i lärarnas postfack.

Marknadsföring mot barnavårdscentraler utökas under 2020. Vi börjar tillverka en egen broschyr eller informationsblad till barnavårdscentralen/distriktssköterskemottagningen för att berätta om våra tjänster för kunderna. Affischerna kommer i fortsättningen att distribueras även till barnavårdscentraler/distriktssköterskemottagningar.

Tillsammans med Yrkesinstitutet Lappia ha museet tagit fram en prototyp av ett spel om Struves meridianbåge. Museets målsättning är att produktutveckla spelet för försäljning. Guidning av basutställningar utvecklas till fungerande säljbara produkter som kan marknadsföras till bland annat företag.

Om kulturgårdens (Tornedalens museum, Torneå stadsbibliotek, Aines konstmuseum) gemensamma evenemang informeras till skolor med affischer och via Internet. Ansvarsfördelning av information överenskommes vid respektive tillfälle med Torneå stadsbibliotek och Aines konstmuseum.